

Periodisme d'Investigació

Codi: 103089
Crèdits: 6

2024/2025

Titulació	Tipus	Curs
2501933 Periodisme	OT	3
2501933 Periodisme	OT	4

Professor/a de contacte

Nom: Luiz Peres Garzezi

Correu electrònic: luiz.peres@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu consultar aquesta informació al [final](#) del document.

Prerequisits

L'alumnat ha de tenir coneixements dels assumptes de actualitat; demostrar capacitat per fer un ús correcte, oral i escrit, de les llengües que li són pròpies; poder llegir, analitzar i resumir texts informatius i documents procedents de tots tipus de mitjans, fonts i suports; tenir domini suficient de l'escriptura periodística i dels gèneres periodístics; tenir capacitat suficient per localitzar, abordar i tractar adequadament fonts personals i per localitzar, analitzar i utilitzar fonts documentals de tot tipus, incloses especialment les accessibles a través de la Xarxa; i tenir coneixements suficients per poder utilitzar el software imprescindible pel treball periodístic (tenir un nivell de usuari avançat del programari de ofimàtica, en especial de fulls de càlcul i de gestors de bases de dades, de les funcions de cerca avançada en motors de cerca, i de les eines específiques més usuals per captar informació a la Xarxa -a webs, blogs, xarxes socials, etc.- i analitzar els seus continguts) .

L'alumnat ha de tenir també un domini suficient del català i del castellà, llengües en les que seran impartides les classes i les pròpies de la majoria dels materials docents; tenir al menys domini de l'anglès a nivell de lectura, donat que alguns materials docents estaran o poden estar en aquesta llengua; i tenir un bon domini del software de tractament de texts, fulls de càlcul i bases de dades.

Objectius

- 1) Capacitar per l'investigació periodística.
- 2) Capacitar per la direcció de treballs d'investigació periodística.
- 3) Adquirir criteris ètics i deontològics relacionades amb el periodisme de qualitat i la investigació periodística.

Competències

- Periodisme
- Actuar amb responsabilitat ètica i amb respecte pels drets i deures fonamentals, la diversitat i els valors democràtics.

- Actuar en l'àmbit de coneixement propi avaluant les desigualtats per raó de sexe/gènere.
- Aplicar l'ètica i la deontologia professionals del periodisme, així com l'ordenació jurídica de la informació.
- Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
- Conèixer i aplicar els fonaments teòrics i pràctics de l'escriptura i la narrativa periodístiques i les seves aplicacions en els diferents gèneres, mitjans i suports.
- Demostrar l'esperit crític i autocrític.
- Diferenciar les principals teories de la disciplina, els seus camps, les elaboracions conceptuals, els marcs i els enfocaments teòrics que fonamenten el coneixement de la disciplina i els seus diferents àmbits i subàrees, i adquirir un coneixement sistemàtic de l'estructura dels mitjans de comunicació.
- Identificar les tradicions periodístiques contemporànies catalana, espanyola i internacional i les seves modalitats d'expressió específiques, així com la seva evolució històrica i les teories i conceptes que les estudien.
- Introduir canvis en els mètodes i els processos de l'àmbit de coneixement per donar respostes innovadores a les necessitats i demandes de la societat.
- Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
- Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
- Transmetre informació periodística en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació, en les seves formes combinades modernes o en suports digitals, i aplicar els gèneres i els diferents procediments periodístics.
- Usar una tercera llengua com a forma de treball i expressió professional en els mitjans de comunicació.
- Valorar la diversitat i la interculturalitat com a base per a treballar en equip.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar críticament els principis, valors i procediments que regeixen l'exercici de la professió.
2. Analitzar les desigualtats per raó de sexe/gènere i els biaixos de gènere en l'àmbit de coneixement propi.
3. Buscar, seleccionar i jerarquitzar qualsevol tipus de font i document útil per a l'elaboració de productes comunicatius.
4. Comparar les diferents tradicions en el tractament de la informació especialitzada.
5. Comunicar en el llenguatge propi de cada un dels mitjans de comunicació la narració periodística especialitzada d'investigació i precisió.
6. Comunicar fent un ús no sexista ni discriminatori del llenguatge.
7. Conceptualitzar les teories i les tècniques del periodisme especialitzat.
8. Demostrar un coneixement pràctic del periodisme especialitzat
9. Desenvolupar l'esperit crític i autocrític.
10. Distingir les teories de l'escriptura i la narrativa periodístiques per aplicar-les a les diferents especialitats temàtiques informatives.
11. Explicar el codi deontològic, explícit o implícit, de l'àmbit de coneixement propi.
12. Identificar situacions que necessiten un canvi o millora.
13. Incorporar els principis de la deontologia professional en l'elaboració d'informació especialitzada en periodisme d'investigació i precisió.
14. Proposar projectes i accions que incorporin la perspectiva de gènere.
15. Que els estudiants hagin desenvolupat les habilitats d'aprenentatge necessàries per a emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.
16. Que els estudiants puguin transmetre informació, idees, problemes i solucions a un públic tant especialitzat com no especialitzat.

17. Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
18. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins de la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes destacats d'índole social, científica o ètica.
19. Saber construir textos en una tercera llengua que s'adeqüin a les estructures del llenguatge periodístic i aplicar-les a les diferents especialitats temàtiques informatives.
20. Utilitzar els recursos de comunicació interactiva per processar, elaborar i transmetre informació en l'elaboració d'informació de caràcter especialitzat.
21. Valorar com els estereotips i els rols de gènere incideixen en l'exercici professional.
22. Valorar l'impacte de les dificultats, els prejudicis i les discriminacions que poden incloure les accions o projectes, a curt o llarg termini, en relació amb determinades persones o col·lectius.
23. Valorar la diversitat i la interculturalitat com a base per a treballar en equip.

Continguts

1. Fonaments epistemològics i històrics del periodisme de investigació

- Elements bàsics i conceptuals.
- El periodisme d'investigació i el pseudo-periodisme d'investigació
- Orígens i desenvolupament (EE.UU, Europa, Llatinoamèrica i Espanya)

2. El treball d'investigació periodística

- Mètodes i tècniques de treball
- La gestió de fonts personals i documentals.
- Tipus d'investigació
- Processos de verificació, qüestions ètiques i jurídiques

3. Reptes del periodisme d'investigació en la era digital

- Periodisme de dades i altres recursos
- Noves narratives, formats multimèdia i de gestió de continguts
- Transparència, *accountability* i l'entorn digital

El contingut de l'assignatura incorpora la perspectiva de gènere.

Activitats formatives i Metodologia

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes magistrals	18	0,72	7, 8, 13, 5, 20

Pràctiques	24	0,96	8, 13, 5, 20
Seminaris	18	0,72	8, 13, 5, 20
Tipus: Supervisades			
Avaluació	3	0,12	7, 13, 20
Tutories	3	0,12	7, 8, 13
Tipus: Autònomes			
Lectura, anàlisi i síntesi de texts, preparació i realització de treballs.	80	3,2	7, 8, 13, 19, 20

Aquesta assignatura està orientada a la pràctica. Les classes teòriques tenen per objectiu treballar la discussió i l'anàlisi de conceptes i casos des d'una perspectiva aplicada.

Els grups de pràctica simularan el funcionament d'una redacció periodística encarregada de desenvolupar les recerques corresponents als diferents treballs d'investigació. Es plantejarà la producció de continguts per l'UABmèdia.

Per tant, els grups de treball tindran autonomia, dirigida pel professorat. S'avaluarà la presència i participació activa a les sessions teòriques i pràctiques, la capacitat de treball autònom però també de coordinació entre l'alumnat.

Per tal de facilitar l'elaboració dels treballs el professorat i el grup classe disposaran del màxim de flexibilitat organitzativa amb l'objectiu prioritari de desenvolupar correctament les tasques d'investigació. Es plantejarà activitats externes.

En tot cas, serà el professorat l'encarregat de supervisar i controlar el desenvolupament de les propostes impulsades per l'alumnat.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Avaluació

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Anàlisi d'un cas	20%	1	0,04	2, 6, 4, 7, 21, 1, 9, 8, 10, 11, 12, 13, 19, 14, 5, 3, 17, 18, 16, 15, 20, 23, 22
Examen	20%	1	0,04	7, 8
Memòria del treball de investigació periodística	15%	1	0,04	7, 8, 13, 20
Reportatge de investigació	45%	1	0,04	6, 1, 9, 8, 11, 12, 13, 19, 5, 3, 17, 18, 16, 15, 20, 23, 22

Avaluació

LES ACTIVITATS D'AVALUACIÓ SÓN:

- Activitat A - Anàlisi de cas, 20% sobre la qualificació final.
- Activitat B - Examen, 20% sobre la qualificació final.
- Activitat C - Treball de curs dirigit (reportatge), 45% sobre la qualificació final.
- Activitat D - Memòria de la recerca, 15% sobre la qualificació final.

Per poder aprovar l'assignatura, caldrà treure una nota mínima de 5,0 a cadascuna de les activitats A, B, C i D.

RECUPERACIÓ:

L'alumnat tindrà dret a la recuperació de l'assignatura si ha estat avaluat del conjunt d'activitats el pes de les quals equivalgui a un mínim de 2/3 parts de la qualificació total de l'assignatura. Per poder-se presentar a la recuperació de l'assignatura, s'haurà hagut d'obtenir la nota mitjana de 3,5. L'activitat que queda exclosa del procés de recuperació és el treball de curs.

SEGONA MATRÍCULA:

En cas de segona matrícula, l'alumnat podrà fer una única prova de síntesi que consistirà en una prova breu de continguts amb un apartat teòric i pràctic, emprant la bibliografia indicada pel professorat i d'una proposta de reportatge d'investigació d'un tema científic.

La qualificació de l'assignatura correspondrà a la qualificació de la prova de síntesi.

PLAGI:

En cas que l'estudiant realitzi qualsevol irregularitat que pugui conduir a una variació significativa de la qualificació d'un acte d'avaluació, es qualificarà amb 0 aquest acte d'avaluació, amb independència del procés disciplinari que s'hi pugui instruir. En cas que es produeixin diverses irregularitats en els actes d'avaluació d'una mateixa assignatura, la qualificació final d'aquesta assignatura serà 0.

AVALUACIÓ ÚNICA:

El sistema d'avaluació única de l'assignatura està basat en els següents percentatges:

- A) 50% Prova teòrica sobre el temari de continguts.
- B) 30% Treball de curs.
- C) 20% Presentació oral per comentar i argumentar sobre algun dels casos estudiats.

La nota de l'avaluació única serà el resultat de les notes de les proves teòrica, escrita i presentació oral.

Les dates de realització d'aquestes proves s'anunciarà al principi de curs a través del calendari de l'assignatura.

RECUPERACIÓ DE L'AVALUACIÓ ÚNICA: Consistirà en una prova de síntesi que incorporarà preguntes sobre continguts, resolució de casos i una part d'exposició oral. S'hi podran presentar aquells estudiants que s'hagin presentat a les proves de l'avaluació única i hagin obtingut com a mínim un 3,5 en la nota de conjunt de l'assignatura. La data s'anunciarà a l'inici del curs.

Bibliografía

- Allan, S. (2023). *The Routledge Companion to News and Journalism* (Second edition). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781003174790>
- Bebawi, S., & Onilov, O. (Eds.). (2023). *Different Global Journalisms: Cultures and Contexts* / edited by Saba Bebawi and Oxana Onilov. (1st ed. 2023.). Palgrave Macmillan. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-18992-0>
- Burstiner, M. (2018). *Investigative Reporting: From Premise to Publication* (Second edition.). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203702307>
- Carson, A. (2020). *Investigative journalism, democracy and the digital age*. Routledge.
- Chicote Lerena J. (2006). Los enemigos del periodismo de investigación. *Estudios sobre el Mensaje Periodístico*, 12, 71-90. <https://revistas.ucm.es/index.php/ESMP/article/view/ESMP0606110071A>
- Chicote, J. (2006). *El Periodismo de investigación en España: causas y efectos de su marginación*. Fragua.
- Colbran, M. (2022). *Crime and Investigative Reporting in the UK* (1st ed.). Policy Press. <https://doi.org/10.46692/9781447358930>
- de Burgh, H., & Lashmar, P. (2021). *Investigative Journalism* (Third edition). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780429060281>
- Di Domenica, S. (2013). *Periodistas que preguntan por qué: relatos y entrevistas sobre periodismo de investigación* / Sebastián Di Domenica; prólogo: Adriana Amado. Biblos.
- García Arán, M., & Botella Corral, J. (2008). *Malas noticias: medios de comunicación, política criminal y garantías penales en España*. Tirant lo Blanch.
- González -Cortés, M. E., López-García, J., & Gómez-Calderón, B. (2023). Rutinas profesionales del periodismo de investigación en España. *I/C (Sevilla)*, 20(20), 233-251. <https://doi.org/10.12795/IC.2023.I20.10>
- Knobel, B. (2018). *The Watchdog Still Barks: How Accountability Reporting Evolved for the Digital Age* (1st ed.). Fordham University Press. <https://doi.org/10.1515/9780823279364>
- Martí Gómez, J. (2016). *El Oficio más hermoso del mundo: (una desordenada crónica personal)* / José Martí Gómez; epílogo: una conversación con Javier del Pino, Jordi Évole y Josep Ramoneda. Clave intelectual.
- Martínez-Sanz, R., & Durántez-Stolle, P. (2019). El ejercicio del periodismo de investigación en España. La percepción de su estado actual. *Revista latina de comunicación social*, 74(74), 822-839. <https://doi.org/10.4185/RLCS-2019-1359>
- McCracken, E. (2017). *The Serial Podcast and Storytelling in the Digital Age* (1st ed., Vol. 1). Routledge. <https://doi.org/10.4324/9781315210704>
- Park, Michelle ; Konow-Lund, Maria ; Bebawi, Saba. (2024). *Hybrid Investigative Journalism*. Springer Nature. <https://doi.org/10.1007/978-3-031-41939-3>
- Peña Acuña, B., & Batalla Navarro, P. (2017). *Periodismo de investigación* / Beatriz Peña Acuña y Pablo Batalla Navarro (coord.). ACCI.
- Pickard, V. (2020). *Democracy without Journalism?: Confronting the Misinformation Society* (1st ed.). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780190946753.001.0001>
- Pilger, J., & Solé, J. (2007). *¡Basta de mentiras!: el periodismo de investigación que está cambiando el mundo* / edición de John Pilger; traducción de Joan Solé. RBA.
- Quesada, M., & Franco, A. (1997). *Periodismo de investigación o el derecho a denunciar* / Montserrat Quesada; prólogo de Antonio Franco. CIMS.

Reig, R. (2000). Periodismo de investigación y pseudoperiodismo: realidades, deseos y falacias / Ramón Reig; prólogo de Montserrat Quesada Pérez. Libertarias.

Rodríguez, P. (1994). Periodismo de investigación: técnicas y estrategias / Pepe Rodríguez. Paidós.

Romero Domínguez, L. R., & García-Orta, M. J. (2019). Cómo destapar otro Panama Papers: nuevos retos para el periodismo de investigación. Editorial UOC.

Schiffrin, A. (2014). Global muckraking: 100 years of investigative journalism from around the world / edited by Anya Schiffrin. The New Press.

Schiffrin, A. (2021). Media Capture: How Money, Digital Platforms, and Governments Control the News. Columbia University Press. <https://doi.org/10.7312/schi18882>

Segado-Boj, F., Chaparro-Domínguez, M.-Á., & Ramírez-Daza, Ó.-I.. (2022). Periodismo de investigación: análisis bibliométrico, conceptual e intelectual (2000-2020). Transinformação, 34, e210080. <https://doi.org/10.1590/2318-0889202234e210080>

Programari

Aquesta assignatura no té un programari específic.

Llista d'idiomes

Nom	Grup	Idioma	Semestre	Torn
(PLAB) Pràctiques de laboratori	11	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(PLAB) Pràctiques de laboratori	12	Català	primer quadrimestre	matí-mixt
(TE) Teoria	1	Català	primer quadrimestre	matí-mixt